

Ajánló sorok

A kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Néprajz és Antropológia Intézete, a Kriza János Néprajzi Társaság, a Kolozsvári Akadémiai Bizottság Néprajzi és Antropológiai Szakbizottsága, az EME Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztálya 2008. október 18-án tudományos értekezletet szervezett a kolozsvári néprajzoktatás 110. évfordulója alkalmából. A négy intézmény 2009–2014 között évente konferenciát hirdetett a kolozsvári (romániai magyar) néprajzoktatás és -kutatás történetének feltárása és népszerűsítése céljából. A felhívás ismételten arra ösztönözte az előadókat, hogy készítsék el a néprajzi régiók és a kultúra egyes területei kutatásának szintézisét, gyűjtsenek adatokat néprajzi, kulturális és társadalmi intézmények kutatásszemléleti és -történeti sajátosságaira, gyűjtőmozgalmak, szakemberek, amatőr kutatók, népművészek és népi specialisták pályájának és életművének ismeretlen fejezeteire vonatkozóan, vizsgálják a tankönyvek, a média, a szépirodalom néppel és népi kultúrával kapcsolatos reprezentációit és diskurzusait, a hagyományokat revitalizáló mozgalmakat és kezdeményezéseket. A felhívások fontosnak tartották az adatok gyűjtését, az intézmények, kutatóegyeniségek, mozgalmak kapcsolatainak azonosítását, a néprajztudomány és a rokon tudományok, a néprajztudományok és a médiumok viszonyának, a néprajztudomány kognitív kontextusának, sajátos fogalomhasználatának, kutatásszemléletének és -módszertanának feltárását. Az első két rendezvény előadásai 2010-ben, a következő három rendezvény anyagai pedig 2012-ben a KJNT évkönyvében láttak napvilágot. Jelen kötet a 2013-ban és 2014-ben megszervezett konferencia előadásait tartalmazza.

A kötetben szereplő 21 tanulmányt három tematikus tömbbe soroltuk. Az *Intézmények, mozgalmak, néprajzkutatás* fejezetben 11 tanulmány kapott helyet. Olosz Katalin azt vizsgálja, hogy a néprajztudomány intézményesülésének korában a Kisfaludy Társaság hogyan őrzi meg domináns szerepét, esztétikumközpontú szemléletét az erdélyi népköltészeti feltárásokban. Pozsony Ferenc tanulmánya a háromszéki társadalomnéprajzi kutatások történetét, szemléletét és eredményeit összegzi. Nagy Janka Teodóra azt a jogszokásgyűjtést tekinti át, amelyet a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem Jogtörténeti Szemináriuma végzett az 1940-es években, Kalotaszeg falvaiban, Bónis György vezetésével és Tárkány Szüics Ernő részvételével. Albert Ernő a sepsi-

szentgyörgyi Székely Mikó Kollégium azon tanárait és diákjait veszi számba, akik valamilyen formában hozzájárultak a népi kultúra kutatásához, megismeréséhez, revitalizálásához. Simion Valer Cosma tanulmánya bepillantani enged azokba a 19. századi erdélyi román egyházi mozgalmakba, amelyek a nép és kultúrája megismerését indították el. Keszeg Vilmos a sajtó segítségével rekonstruálja az 1906-os tordai termék- és terménykiállítás történetét, amely a helyi ipar és mezőgazdaság értékeinek tudatosítását tűzte ki célul. Szőcsné Gazda Enikő kutatása a háromszéki szövés-kultúrát felelevenítő mozgalom történetét tárja fel. Péntek János a kolozsvári néprajzi képzés harmadik korszakát foglalja össze. Halász Péter a romániai rendszerváltás előtti és utáni csángó-kutatás adalékait sorakoztatja fel, a Lakatos Demeter Csángómagyar Kulturális Egyesület jelentőségét emeli ki. Vajda András a Maros megyei tárgyi kultúra kutatását és őrzését felvállaló intézmények (néprajzi és városmúzeumok, tájházak, helyi gyűjtemények) regiszterét állítja össze, 150 év viszonylatában. Érdekes vállalkozás a Laczi Enikőé, aki egy kalotaszegi község amatőr színjátszásának mint a közösség életét meghatározó kitalált hagyománynak százéves történetét tekinti át.

A *Kutatói pályák és életművek* fejezetben Tánzos Vilmos a csángó népcsoport megismertésében, népi tudásának feltárásában úttörő szerepet játszó Petrás Ince János életpályáját, Pozsony Ferenc Gunda Béla kolozsvári éveit, Barabás László Kriza János népszokásgyűjtő szemléletét, Tasnády Erika a népdalgyűjtő és zenetanár Sebestyén Dobó Klára munkásságát, Eleonora Sava és Maria Grosu a kolozsvári tudományegyetem tanára, Nicolae Bot irányító szerepét, Tánzos Vilmos a lelkész, tanár Székely László néprajzi munkásságát ismerteti.

A *Fogalmak, jelenségek, értelmezések* címet viselő harmadik fejezetben Gráfik Imre a néprajz- és társadalomtudományokban a 19. századtól jelen lévő, folytonosan újraértermeződő régió-fogalomról értekezik. Kürti László tanulmánya szépirodalmi művek Kalotaszeg-reprezentációját elemzi. Egyed Emese a szépirodalom és a nép-, közköltészet határterületén elhelyezkedő szövegtypust, a lakodalmi verset mutatja be. Kali Kinga az armenizmus és a neoarmenizmus identitáskonstrukcióit foglalja össze. Gagy József a terepbeszélgetések kommunikációtípusának, a kutatóval beszélgető beszélőember szerepe újraértelmezésének fontosságát hangsúlyozza.

Kolozsvár, 2014. december 24.

A szerkesztők